

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

6. Amplius confirmantur dicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

ac hanc: substantia est ens: ergo falsa est doctrina allentium esse eandem praedicationem. Antecedens sic patet. Quia illa sunt distincta, quae separantur in aliquo; sed illae praedicationes separantur, ita ut formali praedicatione praedicetur ens, & non praedicetur primum ens, v. g. in hac: Primum, & nobilissimum ens est ens; sed in formali praedicatione de primo ente non potest praedicari; Primum ens est primum ens, quia haec praedictio est identica, sicut Petrus est Petrus: ergo in formali praedicatione separantur: ergo non sunt idem.

¹⁴⁶ Declaratur amplius. Quia in hac praedicatione: Primum ens est ens, & in hac: secundum ens, quod dependet à primo, est ens; praedicatur de illis aliquid, in quo vere, & realiter conveniunt non solum quoad nomen, sed etiam quoad rem, & rationem; quia ut supra demonstravimus, vere, & proprie conveniunt haec duo subiecta, accedens, & substantia in habendo essentiam realem: essentia autem realis significatur per nomen ens, quod commune est accidenti, & substantiae, sed non convenit accedens cum substantia in hoc quod sit primum ens; quia in hoc primo differunt, sicut Deus non convenit cum creatura in esse entis independentis, cum primo in hoc diversificentur, & idem non possit esse ratio formaliter conveniendi primo; & ratio formaliter differendi primo respectu eiusdem; sed in quo conveniunt, est in aliquo universaliori praedicto, nempe in habendo esse: Ex quo, & ex primacia entis constituitur substantia ut primum ens: unde non est idem formaliter absolute adhuc in ipsa substantia, ens, & primum ens, imo primum ens, tanquam inferius entis consistat ex ratione superiori entis, & ex primitate illius. Et ideo haec est vera praedictio: Primum ens est ens; Et non est vera praedictio aequalis de aequali; alias posset dari conversio, ens est primum ens; quod nullus huc usque accepit; nec est inferioris de superiori; alias esset indirecta praedictio; ergo est superioris de inferiori: ergo non sunt idem haec praedicationes: substantia est ens: substantia est primum, & nobilissimum ens, quia una est praedictio de praedicto communi, in quo vere conveniunt accedens, & substantia; Et alia est de praedicto aequali, in quo primo differunt substantia, & accedens: sicut Deus, in quantum est primum independentens ens, primo differt à creatura, & in quantum est ens, primo convenit cum creatura, quia vere, & realiter creaturae sunt entia, & vere, & realiter creaturae non sunt entia independentia: ergo falsa est solutio.

Dices, praedicari quidem ens non abstracte cognitum, sed restrictum per subiectum.

¹⁴⁷ Sed contra, quia vel concipitur ens ut quid commune, (quod intendimus,) vel clare concipiuntur substantia, & accedens secundum proprias rationes: Sic autem, haec praedictio non est formalis: substantia est ens. Quia si subiectum, & praedicatum eodem modo noscuntur, ens enim concipitur clare secundum quod est substantia, & quando de substantia praedicatur. Item substantia concipitur sub ratione substantiae: ergo non est formalis, quia sic sonat: substantia est ens id est, substantia, est substantia.

¹⁴⁸ Vergetur, quia per te in accidenti non concipitur ens ut distinctum à differentia; alioquin, & P. I. de P. de Penafels, Theol. Schol. Tom. I.

posset abstrahi ens: ergo accedens eodem modo concipitur, & sub ratione entis, & sub ratione accidentis.

Nec verò iuvat, conceptum entis etiam concipi substantiam sub ratione substantiae, & sic differt subiectum à praedicto. Non enim iuvat, quia cognitio clara de alio obiecto non facit propositionem formalem, nam si concipias clare sub ratione hominis Petrum, & Paulum, & nihil aliud, tunc praedictio hominis de Petro non sit formalis per claram notitiam de Paulojnam cognitio de Paulo, in quantum Paulus est, quid interest praedicationi de Petro: ergo sit formalis praedictio hominis de Petro; quia Petrus clare cognoscitur sub ratione Petri, & confuse sub ratione hominis, sub qua conveniunt Petrus, & Paulus.

SUBSECTIO VII

Amplius confirmantur dicta.

Vergetur ex illo principio sicutcumque potentiae correspondet proprius actus; sed ratio obiectiva entis habet potentiam passivam ad abstractionem: ergo correspondere potest ei abstractio per conceptum formalem entis. Maior est cetera Minor probatur. Potentia passiva ad abstractionem fundatur, vel est ipsa independentia unius rationis obiectivae ab alia; sed ratio obiectiva entis est independentis in suo esse essentiali à rationibus obiectivis Dei, & creaturae, substantiae, & accidentis: ergo ratio obiectiva entis habet abstrahibilitatem passivam, seu potentiam ad abstractionem formalem entis. Maior est certissima. Quia distinctio actualis, vel formalis per intellectum nihil est aliud quam praeciso mentali per conceptum representantem hoc, non representato alio: ergo praescindibile, vel abstrahibile nihil erit aliud quam isto modo distinguibile: ergo potentia ad abstractionem in conceptu obiectivo est ipsamet distinctio virtualis reddenda actualis per conceptum formalem entis. Porro huiusmodi distinctio virtualis in independentia fundatur huius rationis obiectivae ab alia; quia ideo est potens aliquid mentaliter representari separatim ab alio, quia in suo esse essentiali independentis est ab alio: ergo de primo ad ultimum tota abstrahibilitas passiva obiecti in independentia, & distinctione virtuali consistit.

Minor satis conspicua est ex generali conceptu superioris, & ex particulari conceptu entis sicut omne superius in quantum tale, est independentis in suo esse essentiali ab inferioribus, quia primum est, & superioritas adfert excellentiam independentiae; sed ens est superius ad substantiam, & accedens; Deum, & creaturam secundum ipsam rationem obiectivam significatam: ergo ipsa obiectiva ratio independentis est, & virtualiter distincta, quia etiam de conceptu superioris est virtualis distinctio ab inferioribus.

Idem robustius patet ex ipso conceptu entis; Ens enim non includit essentialiter particulares rationes, & modos entium, ut supra late probavimus, sed essentialiter solum dicit realitatem secundum potentiam logicam, seu non repugnantiam ad existendum; sed quicquid essentialiter non includit aliud, est independentis ab aliis, & distinctum.

distinguitur virtualiter ab illo per ordinem ad conceptum entis; quo repræsentatur sine illo: ergo ratio obiectiva entis est independens, & distincta virtualiter à rationibus obiectivis substantiæ, & accidentis, Dei, & creaturæ. Cumque tota abstrahibilitas obiecti consistat in huiusmodi independentia, & distinctione virtuali, negari non potest rationi obiectivæ entis, potentia præcindibilitatis, & consequenter neque actu s, & extrinseca forma actualis præcisionis per conceptum mentis; est ergo ratio entis obiectiva simpliciter præcisa ab inferioribus.

152 Confirmatur. Quia per conceptum formalem mentis, neque Deus, neque creatura, neque accidens, neque substantia repræsentantur explicitè, & clarescunt partialibus modis, quibus differunt ad invicem; sed realitas entis, in qua omnia conveniunt, & confuse continentur; sed hæc est præcisio simpliciter illius rationis obiectivæ entis: ergo simpliciter præcinditur. Minor constat ex explicatione; Maior probatur. Quia substantia, & accidens, Deus, & creatura conveniunt intrinsece in ratione obiectiva entis in omnibus intrinsece reperta: ergo conceptus formalis entis explicitè repræsentat solum rationem communem obiectivam realitatis, in qua confuse, & potestative includantur inferiora. Consequentia probatur. Ratio obiectiva, in qua multa intrinsece conveniunt repræsentari potest explicitè per unum conceptum formalem non repræsentatis differentiis: ergo. Si enim per conceptum formalem repræsentantur substantia, & accidens, Deus, & creatura, quatenus conveniunt in intrinseca ratione realitatis, necesse est, quod immediate, & explicitè ista realitas significetur, in qua confuse hæc inferiora latent.

Dices, non solum realitatem, sed etiam differentias actu cognosci, quia actu confuse includantur in ente.

153 Sed contra, & videtur. Quia illa solum confuse actu includuntur in aliquo, quæ etiam includuntur in definitione clara actualiter, v. g. in homine confuse includitur animal rationale actu, & ideo ex hoc colligitur quod in definitione clara illius continentur actu animal & rationale clare; sed in definitione clara entis ut sic clare non continentur inferiora entis actu, v. g. substantia, & accidens, Deus & creatura: ergo ens ut sic confuse actu non includit inferiora. Maior huius syllogismi evidens est, præcipue in metaphysica, ubi agitur de quidditatibus, & essentiis rerum, & sic quidquid in illa essentia metaphysica actu continetur per definitionem claram, actu potest explicari; & sic datur duplex definitio in homine, vna ut explicet compendiose per immediatam constitutivam, & hæc est animal rationale. Alia est ut explicet per rationem communissimam entis, & omnia prædicata inferiora expresse, & distincte posita, v. g. hoc est ens per se, corporeum, &c. usque ad rationale, ubi omnia actu contenta essentialiter in homine, expresse ponuntur in definitione.

154 Minor præcipui syllogismi sic probatur, quia hæc est definitio essentialis entis ut sic: ens est realis essentia primo omnium constitutiva rei: vel hæc ens reale est illud, quod est aptum ad existendum realiter. Quod autem hæc sint definitiones essentielles entis sic patet. Quia illa ratio entis, quæ non solum est in Deo, sed etiam in omnibus creaturis est quædam aptitudo logicæ

sumpta ad existendum; & ideo de quo prædicatur ens reale, prædicatur etiam aptitudo logica ad existendum realiter, vnde æqualiter se habent aptitudo ad existendum, & ens; quia tam late patet ens in prædicatione, ac aptitudo ad existendum, & convertuntur ad invicem est ens: ergo aptum existere realiter, est aptum existere: ergo ens, quia aptum existere opponitur immediate non enti, quia non ens, id est, nihil, non potest existere; sed non se habet unum respectu alterius; sicut passio, ut patet evidenter discurrenti: ergo se habet ut definitum, & definitio; ita ut aptitudo ad existendum realiter, sit definitio, quia clarius explicat quod confuse est ens; sed in tota hac definitione entis, non declaratur actu substantia, vel accidens: ergo actu non est confuse in ente substantia, & accidens.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

155 Ad primum ex Aristotele respondetur, Philosophum loquutum fuisse de significatione mediata, & non de immediata. Mediate autem dicitur ens significare decem prædicamenta, quia significat conceptum præcisum simpliciter, & mediante illo inferiora, in quibus includitur; quia intellectus postquam cognovit ens simpliciter præcisum, potest illud concipere in ordine ad inferiora.

156 Ad secundum, distingo Maiorem: non potest præcindi, præcissione mutua, & adæquata, concedo Maiorem: præcissione non mutua, & inadæquata, nego Maiorem. Et ad probationem illius, distingo etiam Maiorem: non remanet in illo, à quo præcinditur, si præcindatur præcissione adæquata, & mutua, sicut animal præcinditur à rationali, concedo Maiorem; si præcindatur præcissione inadæquata, & non mutua, nego maiorem.

157 Præcisio adæquata, & non mutua nihil aliud est quam exclusio duorum conceptuum ad invicem, ita ut nec unus includatur in altero, neque e contra, ut in exemplo posito de animali; quod mutuo, & adæquate præcinditur à rationali, quia nec animal includitur in rationali; nec e contra, Præcisio autem inadæquata, & non mutua est, quando vna ratio non includit in suo conceptu aliam rationem; & sic potest concipi sine illa, licet e contra ipsa includatur in illa ratione, à qua præcinditur, ut animal includitur in homine, atque ideo non potest præcindi ab homine mutua, & adæquata præcissione, quia licet animal posset concipi sine homine, quod nullus contrariorum negat; homo autem non potest concipi sine animali; nec potest separari ab illo: Ita similiter se habet ens respectu perfectitatis, & inalieitatis, quia includitur essentialiter in illis, non tamen includit illas essentialiter; Et ideo potest concipi sine illis, licet perfectitas, & inalieitas non possint concipi sine ente; Et ut totum hoc semel capias.

158 Advertendum est, quid sit præcisio rationis, ad fugiendas æquivocationes, quæ fieri possunt in hac materia. Præcisio enim rationis nihil est aliud quam concipere convenientiam, & similitudinem plurium per unicum actum formalem repræsentantem solum expresse, & clare id in quo illa